Lietas arhīva Nr. A42-00555-19/20
ECLI:LV:ADRJRIT:2019:0322.A420235818.4.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2019.gada 22.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese M.Romanova,

piedaloties pieteicējai /pers. A/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pilnvarotajai pārstāvei /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ tiktu piešķirts Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statuss Latvijas Republikā, un par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2018.gada 16.maija lēmuma Nr.573 atzīšanu par prettiesisku.

Aprakstošā daļa

[1] 2017.gada 23.novembrī Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē (turpmāk – pārvalde) iesniegti pieteicējas Latvijas nepilsones /pers. A/ dokumenti Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā (turpmāk – statuss) iegūšanai *(lietas 36.-40.lapa)*. Ar pārvaldes Uzturēšanās atļauju nodaļas vadītāja p.i. 2018.gada 20.marta lēmumu Nr.4653 (turpmāk – sākotnējais lēmums) atteikts piešķirt statusu pieteicējai.
Pieteicēja apstrīdēja *(lietas 19.-20.lapa)* sākotnējo lēmumu.

[2] Ar pārvaldes 2018.gada 16.maija lēmumu Nr.573 *(lietas 35.-37.lapa)* (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.
[2.1] Pieteicēja nav iesniegusi dokumentus, kas apstiprina, ka viņai ir pietiekams iztikas nodrošinājums.
[2.2] Valodas apliecība, kas izdota pieteicējai 1993.gada 6.oktobrī, nav atzīstama par dokumentu statusa pieprasīšanai.
[2.3] Ievērojot minēto, atbilstoši likuma „Par Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu Latvijas Republikā" (turpmāk - likums) 8.panta 1. un 2.punktā noteiktajam, pārvaldei bija jāizdod obligātais administratīvais akts - lēmums par atteikumu piešķirt statusu pieteicējai.

[3] Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums *(lietas 4.-6.lapa)* par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirts statuss un par pārsūdzētā lēmuma atzīšanu par prettiesisku. Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.
[3.1] Iesniegtā valodas apliecība atbilst vidējā līmeņa B1 un B2 pakāpei, kas ir augstāka nekā pamata līmeņa 2.pakāpe (A2), kas noteikta statusa iegūšanai atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 7.jūlija noteikumu Nr.733 „Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību profesionālo un amata pienākumu veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi" (turpmāk - noteikumi Nr.733) 10.punktam.
[3.2] Noteikumu Nr.733 20.punkts, uz kuru atsaucas pārvalde, ir pretrunā ar noteikumu Nr.733 19.1.2. un 19.1.2.2.apakšpunktiem, kā arī ar likuma 3.panta pirmās daļas 2.punktu un Latvijas Republikas Satversmes 91.pantu, jo diskriminē pieteicēju pēc vecuma un pēc valsts valodas prasmes apliecības iegūšanas laika. Šis noteikums nav arī pamatots ar normatīvajiem aktiem. Noteikumu Nr.733 20.punkts ir uzskatāms par absurdu, jo valsts valodas prasības līmeņa apliecību nevar „sadalīt uz pusēm", jo tā vai nu ir derīga, vai nav derīga. Secīgi, ja tā ir derīga, tā atbilst likuma 3.panta pirmās daļas 2.punkta nosacījumiem.
[3.3] Latvijas valsts nepilsoņus, kuri pieprasa šo statusu, nevar uzskatīt par likuma subjektiem 1.panta 3. un 4.punkta izpratnē, jo ar 1995.gada likumu „Par to bijušās PSRS pilsoņu statusu, kuriem nav Latvijas vai citas valsts pilsonības" viņiem ir piešķirtas Latvijas Republikas Satversmē noteiktās tiesības un pienākumi, kā arī Latvijas patstāvīgo iedzīvotāju statuss. Latvijas Republikas nepilsoņiem valsts piederība (vai izcelsmes valsts) ir Latvija un viņus nevar uzskatīt par trešās valsts pilsoņiem, uz kuriem attiecas likuma 3.pants. Šajā jautājumā nevar nostādīt Latvijas nepilsoņus vienādā situācijā ar ārvalstniekiem vai bezvalstniekiem. Tādejādi pārvaldei nav pamata prasīt Latvijas Republikas nepilsoņiem likuma 3.panta pirmās daļas noteikumu ievērošanu.

[4] Administratīvajā rajona tiesā saņemtajā rakstveida paskaidrojumā *(lietas 45.-48.lapa)* pārvalde pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto. Papildus norādīja, ka nav pamatots pieteicējas norādītais, ka Latvijas valsts nepilsoņus, kuri pieprasa statusu, nevarot uzskatīt par likuma tiesību subjektiem 1.panta 3. un 4.punktu izpratnē, tā kā saskaņā ar likuma 1.panta 3.punktā noteikto trešās valsts pilsonis ir persona, kura nav Latvijas Republikas, citas Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas valsts vai Šveices Konfederācijas pilsonis, tātad likums attiecināms uz pieteicēju kā Latvijas nepilsoni.

[5] Tiesas sēdē pieteicēja pieteikumu uzturēja uz tajā norādīto argumentu pamata.

Tiesas sēdē atbildētājas pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un rakstveida paskaidrojumā minētajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[7] Vispirms tiesa precizē prasījuma priekšmetu.

Pieteicēja tiesas sēdē norādīja, ka pārsūdzētais lēmums ir prettiesisks, un lūdza tiesu pārvērtēt to. Tajā pašā laikā pieteicēja vēlās iegūt statusu. Secīgi prasījuma priekšmets konkrētajā lietā ir labvēlīga administratīvā akta izdošana un pārsūdzētā lēmuma atzīšana par prettiesisku.

[8] Likuma 3.panta pirmajā daļā noteikts, ka trešās valsts pilsonis ir tiesīgs pieprasīt Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu Latvijas Republikā, ja vienlaikus pastāv šādi nosacījumi: 1) viņam ir pietiekams iztikas nodrošinājums, lai uzturētu sevi un savā apgādībā esošos ģimenes locekļus; 2) viņš ir apguvis valsts valodu; 3) viņš ir nepārtraukti un likumīgi uzturējies Latvijas Republikā kā Latvijas pilsonis pirms citas valsts pilsonības iegūšanas, kā Latvijas nepilsonis vai ar uzturēšanās atļauju vai pēdējos divus gadus pirms pieteikuma iesniegšanas uzturējies Latvijas Republikā kā Eiropas Savienības zilās kartes turētājs vai Eiropas Savienības zilās kartes turētāja ģimenes loceklis.

Konkrētajā lietā pastāv strīds par pirmo divu nosacījumu izpildi labvēlīga administratīvā akta izdošanai, kā arī par to, vai attiecībā uz pieteicēju kā Latvijas Republikas nepilsoni ir piemērojams likuma 3.pants.

[9] Vispirms tiesa vērtēs, vai attiecībā uz pieteicēju ir piemērojamas likuma 3.panta normas.

[9.1] Saskaņā ar likuma 1.panta 3.punktu trešās valsts pilsonis ir persona, kura nav Latvijas Republikas, citas Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas valsts vai Šveices Konfederācijas pilsonis.

Saskaņā ar Satversmes tiesas 2005.gada 7.marta spriedumu lietā Nr.2004-15-0106 pilsonības jautājumi tiek uzskatīti par katras valsts kompetences sfēru. Latvijas okupācijas fakts deva tiesības Saeimai regulēt okupācijas sekas tādā veidā, ka personām, kuras Latvijas teritorijā ieceļojušas padomju laikā, netika automātiski piešķirts pilsoņa statuss. Piešķirot šīm personām nepilsoņa statusu, tika radīta jauna, līdz šim starptautiskajās tiesībās nezināma personu kategorija – Latvijas Republikas nepilsoņi ar nepilsoņa pasi. Lai gan saskaņā ar Latvijas tiesību aktiem nepilsoņus nav iespējams uzskatīt par Latvijas Republikas pilsoņiem, tomēr viņu faktisko tiesību apjoms ir tuvs pilsoņa tiesību apjomam.

Tātad, Latvijas Republikā radās jauna, līdz šim starptautiskajās tiesībās nezināma personu kategorija – Latvijas nepilsoņi. Latvijas nepilsoņi nav pielīdzināmi nevienam fiziskās personas statusam, kas noteikts starptautiskajos tiesību aktos, jo nepilsoņiem noteikto tiesību apjoms pilnībā neatbilst nevienam šādam statusam. Latvijas nepilsoņi nav uzskatāmi ne par pilsoņiem, ne ārvalstniekam, ne arī bezvalstniekiem, bet par personām ar „īpašu tiesisko statusu". Latvija ir skaidri norādījusi, ka nepilsoņi nav uzskatāmi par bezvalstniekiem, jo Bezvalstnieku likuma 3.panta otrā daļa noteic, ka personu, kura ir likuma „Par to bijušās PSRS pilsoņu statusu, kuriem nav Latvijas vai citas valsts pilsonības" subjekts, nevar atzīt par bezvalstnieku. Arī Latvijas pārstāvji starptautiskajās institūcijās konsekventi aizstāvējuši pozīciju, ka nepilsoņa statuss nevar tikt pielīdzināts bezvalstnieka statusam. Arī Eiropas Savienības neatkarīgo ekspertu grupa pamattiesību jautājumos (*EU Network of Independent Experts on Fundamental Rights*) pārskatā par pamattiesību jautājumiem Eiropas Savienībā un tās dalībvalstīs 2003.gadā norāda, ka likumā „Par to bijušās PSRS pilsoņu statusu, kuriem nav Latvijas vai citas valsts pilsonības" noteiktie nepilsoņi nav nedz pilsoņi, nedz ārvalstnieki, nedz arī bezvalstnieki. Ekspertu grupa norāda, ka Latvijas nepilsoņi pieder pie līdz šim starptautiskajās publiskajās tiesībās nezināmas personu kategorijas *(Synthesis Report: Conclusions and Recommendations on the Situation of Fundamnental Rights in the European Union and its Member States in 2003, 4 February 2004, p. 90)*. Nepilsoņa statuss nav un nevar tikt uzskatīts par Latvijas pilsonības paveidu. Tomēr nepilsoņiem noteiktās tiesības un starptautiskās saistības, ko Latvija uzņēmusies pret šīm personām, liecina, ka nepilsoņu tiesiskā saikne ar Latviju tiek zināmā mērā atzīta un uz tās pamata ir radušies savstarpēji pienākumi un tiesības. Tas izriet no Satversmes 98.panta, kas citastarp noteic, ka ikvienam, kam ir Latvijas pase, ir tiesības uz valsts aizsardzību un tiesības brīvi atgriezties Latvijā. Tiesības, ko Latvija noteikusi tās nepilsoņiem, var ietekmēt citu valstu imigrācijas politiku attiecībā uz šīm personām, jo citas valstis rēķinās ar to, ka Latvija attiecībā uz šīm personām uzņemas noteiktas saistības, piemēram, garantē nepilsoņiem diplomātisko aizsardzību ārvalstīs, kā arī tiesības atgriezties Latvijā *(skat. Satversmes tiesas 2005.gada 7.marta sprieduma lietā Nr.2004-15-0106 5., 10., 15. un punktu).*

No minētā izriet, ka Latvijas Republikas nepilsoņi nav Latvijas Republikas pilsoņi. Secīgi, tā kā Latvijas Republikas nepilsoņi nav Latvijas Republikas, citas Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas valsts vai Šveices Konfederācijas pilsoņi, likums uz Latvijas Republikas nepilsoņiem attiecas.

[9.2] Minētais izriet arī no likuma teksta, jo tajā ir vairākas norādes uz personām ar nepilsoņa statusu. Piemēram, likuma 3.panta pirmās daļas 3.punktā, 3.panta otrās daļas 3.punktā, kā arī 6.pantā, kas nosaka, ka lēmumu par statusa piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt pieņem 90 dienu laikā no dokumentu iesniegšanas dienas. Ja statusu pieprasa Latvijas nepilsonis, lēmumu pieņem 30 dienu laikā.

[9.3] Minētais secinājums izriet arī no likuma anotācijas, kurā ir norādīts, ka statusu ieguvušais Latvijas nepilsonis vai ārzemnieks Latvijas Republikā bauda tādas pašas tiesības kā jebkurš Latvijas nepilsonis vai ārzemnieks ar pastāvīgās uzturēšanās atļauju. Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja statusu Latvijas Republikā ir tiesības pieprasīt ārzemniekam (t.sk. ārzemniekam, kurš pirms citas valsts pilsonības iegūšanas ir bijis Latvijas pilsonis) vai Latvijas nepilsonim, kurš Latvijas Republikā nodzīvojis nepārtraukti piecus gadus pirms pieteikuma iesniegšanas. Ja Latvijas nepilsonis nevēlēsies šādu priviliģētu statusu Eiropas Savienībā saņemt, viņa statuss Latvijas Republikā nemainīsies, bet Eiropas Savienības dalībvalstīs viņš varēs uzturēties, kā jebkurš trešās valsts pilsonis vispārējā kārtībā *(apskatīts 2019.gada 22.martā http://www.saeima.lv/L_Saeima8/lasa-dd=LP1478_0.htm)*.

[9.4] Pieteicējas norāde uz to, ka uz Latvijas Republikas nepilsoņiem nav attiecināmas likuma normas, jo viņi ir pielīdzināmi Latvijas Republikas pilsoņiem, ir arī pretrunīga.

Ja Latvijas Republikas nepilsoņi tiktu pielīdzināti Latvijas Republikas pilsoņiem, nepilsoņi automātiski tiktu atzīti par Eiropas Savienības pilsoņiem, kuri baudītu pat plašāku Eiropas Savienības tiesību apjomu nekā Eiropas Savienības pastāvīgie iedzīvotāji, un pieteicējai nebūtu nepieciešams strīdus statuss.

Tomēr Latvijas Republikas nepilsoņi nav automātiski atzīstami par Eiropas Savienības pilsoņiem. Vairākums Eiropas Savienības dalībvalstu ir attiecinājušas to pilsonību nacionālās likumdošanas izpratnē uz Eiropas Savienības pilsonību. Proti, šo valstu pilsoņu loks ir identisks Eiropas Savienības pilsoņu lokam. Dažas valstis, kā piemēram, Lielbritānija, paplašināja Lielbritānijas pilsoņu loku Eiropas Savienības tiesību izpratnē, atsevišķā deklarācijā norādot, kas ir uzskatāmi par tās pilsoņiem Eiropas Savienības tiesību izpratnē. Eiropas Savienības pilsonība var tikt attiecināta un var pilnībā saplūst ar attiecīgās dalībvalsts pilsoņu loku tās nacionālo tiesību izpratnē, bet var arī tikt paplašināta vai sašaurināta atkarībā no attiecīgās dalībvalsts gribas, kaut arī

šī rīcības brīvība nav neierobežota un ir pakļauta Eiropas integrācijas projekta un Līguma Par Eiropas Savienību 3.pantā nospraustajiem mērķiem. Latvijas Republika ir izvēlējusies pirmo konceptu un nav deklarējusi, ka tās pilsoņi, Līguma par Eiropas Savienību, Līguma par Eiropas Savienības darbību vai Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma, vai arī jebkura akta, kas ir atvasināts no minētajiem līgumiem, izpratnē ir Latvijas pilsoņi un Latvijas nepilsoņi, kuriem šis statuss piešķirts saskaņā ar likumu „Par to bijušās PSRS pilsoņu statusu, kuriem nav Latvijas vai citas valsts pilsonības" *(skat. D.Kochenov, A.Dimitrovs „EU Citizenship for Latvian 'Non-Citizens': A Concrete Proposal, Houston journal of international law, 2003.gada novembris, apskatīts https://www.researchgate.net/profile/Dimitry_Kochenov/publication/310463525_EU_Citizenship_for_Latvian_%27Non-Citizens%27_A_Concrete_Proposal/links/582eba3008ae004f74be1a98/EU-Citizenship-for-Latvian-Non-Citizens-A-Concrete-Proposal.pdf?origin=publication_detail 2019.gada 8.martā)*. Secīgi Latvijas Republikas nepilsoņi nav atzīstami par Eiropas Savienības pilsoņiem un var iegūt privileģētu statusu Eiropas Savienībā, saņemot Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu Latvijas Republikā.

Ņemot vērā minēto, Latvijas Republikas nepilsoņi nav atzīstami par Latvijas Republikas un Eiropas Savienības pilsoņiem nedz nacionālo normatīvo aktu, nedz arī Eiropas Savienības tiesību izpratnē, tajā skaitā Eiropas Padomes 2003.gada 25.novembra direktīvas 2003/109/EK „Par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji" (turpmāk – Direktīva 2003/109/EK) izpratnē.

[9.5] Likums ietver dažas normas, kas nosaka atšķirīgu attieksmi pret nepilsoņiem un trešo valstu pilsoņiem, piemēram, likuma 6.pants noteic, ka lēmumu par statusa piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt pieņem 90 dienu laikā no dokumentu iesniegšanas dienas. Ja statusu pieprasa Latvijas nepilsonis, lēmumu pieņem 30 dienu laikā. Tā, piemēram, arī likuma 14.panta trešā daļa noteic, ka, ja trešās valsts pilsonim statusu atņem un uzturēšanās atļauju anulē saskaņā ar šā likuma 12.panta pirmās daļas 6.punktu un šī persona nav Latvijas nepilsonis, iekšlietu ministrs pieņem lēmumu par viņa piespiedu izraidīšanu. Piespiedu izraidīšanu veic Imigrācijas likumā noteiktajā kārtībā.

Tomēr ne no Direktīvas 2003/109/EK, ne no likuma neizriet, ka Latvijas Republikas nepilsoņiem nebūtu jāizpilda kādi likumā minētie nosacījumi strīdus statusa iegūšanai, kuri ir jāizpilda trešo valstu pilsoņiem. Proti, neskatoties uz to, ka likums dažās normās pieļauj atšķirīgu attieksmi pret Latvijas Republikas nepilsoņiem un trešo valstu pilsoņiem, likums nepieļauj atšķirīgu attieksmi starp šīm divām minētajām grupām attiecībā uz likuma 3.panta nosacījumiem, secīgi tie vienādi attiecas gan uz Latvijas Republikas nepilsoņiem, gan uz trešo valstu pilsoņiem.

[10] Tālāk tiesa vērtēs, vai pieteicējai ir pietiekams iztikas nodrošinājums, lai uzturētu sevi un savā apgādībā esošos ģimenes locekļus.

[10.1] Atbilstoši likuma 4.panta pirmās daļas 3.punktam personai ir jāiesniedz dokumenti, kas apliecina šā likuma 3.panta pirmās daļas 1.punktā minētā nosacījuma, proti, ka personai ir pietiekams iztikas nodrošinājums, lai uzturētu sevi un savā apgādībā esošos ģimenes locekļus, izpildi.

Likuma 1.panta 2.punktā ir noteikts, ka pietiekams iztikas nodrošinājums ir regulāri (vismaz pēdējos 12 mēnešus) un stabili ikmēneša ienākumi vismaz vienas minimālās mēneša darba algas apmērā (par normālu darba laiku) vai personai Latvijas Republikā piešķirta pensija. Ja personas apgādībā ir tās ģimenes locekļi, tad pietiekams iztikas nodrošinājums ir personas regulāri un stabili ikmēneša ienākumi sev un katram ģimenes loceklim vismaz minimālās darba algas apmērā katram.

Secīgi no minētajām normām izriet, ka pretendentam uz statusa saņemšanu ir jānodrošina pierādījumi, no kuriem izrietētu, ka viņš saņem ne tikai pietiekamus ienākumus pēdējo divpadsmit mēnešu laikā pirms statusa pieprasīšanas, bet arī ikmēneša ienākumus vismaz vienas minimālās mēneša algas apmērā par normālu darba laiku. Proti, minētie divi nosacījumi ir kumulatīvi. Pat tad, ja vienā mēnesī vai dažos mēnešos saņemto ienākumu apmērs pārsniedz likumā noteikto ikmēneša ienākumu summu par divpadsmit mēnešiem kopā, iztikas nodrošinājuma kritērijs tiks izpildīts, tas automātiski nenozīmē, ka ir izpildīts arī stabilitātes kritērijs.

[10.2] Likums tika pieņemts, ieviešot Direktīvu 2003/109/EK. Direktīvas preambulas septītajā daļā noteikts, ka, lai iegūtu pastāvīgā iedzīvotāja statusu, trešās valsts pilsoņiem jāpierāda, ka viņiem ir pienācīgi ienākumi un apdrošināšana slimības gadījumiem, lai viņi nekļūtu par nastu dalībvalstij. Dalībvalstis, novērtējot stabilu un regulāru ienākumu esamību, var ņemt vērā tādus faktorus kā iemaksas pensiju sistēmā un nodokļu saistību izpilde. Saskaņā ar Direktīvas 2003/109/EK 5.pantu nosacījumi pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai tajā skaitā ir trešo valstu pilsoņu iesniegtie pierādījumi par to, ka viņu rīcībā gan pašiem, gan atkarīgajiem ģimenes locekļiem ir stabili un regulāri ienākumi, kas ir pietiekami, lai uzturētu sevi un savas ģimenes locekļus, neizmantojot attiecīgās dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmu. Dalībvalstis novērtē minētos ienākumus atkarībā no to veida un pastāvīguma, un var ņemt vērā minimālo darba algu un pensiju līmeni pirms pieteikuma iesniegšanas par pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanu. Saskaņā ar Direktīvas 2003/109/EK 15.panta otrās daļas a) punktu, ka viens no nosacījumiem, lai attiecīgās personas varētu uzturēties otrā dalībvalstī, ir pierādījumi par stabiliem un regulāriem ienākumiem, kas ir pietiekami, lai uzturētu sevi un savas ģimenes locekļus, neizmantojot attiecīgās dalībvalsts sociālo palīdzību.

Tātad arī Direktīvas 2003/109/EK izpratnē pienācīgu ienākumu noteikšanas kritēriji ir stabili un regulāri ienākumi, kuru apmēru dalībvalstis ir tiesīgas noteikt pašas, ieviešot Direktīvas 2003/109/EK normas. Latvijas Republika, ieviešot Direktīvas 2003/109/EK normas, ir izvēlējusies ienākumu stabilitātes un regularitātes noteikšanai pārbaudīt: 1) vai personai ir ienākumi pēdējos divpadsmit mēnešos pirms attiecīgā pieteikuma par statusa piešķiršanu iesniegšanas; un 2) ikmēneša ienākumu apmēru (kuram jābūt vienas minimālās mēneša darba algas apmērā (par normālu darba laiku) vai personai Latvijas Republikā piešķirta pensija)).

[10.3] Pieteicēja kā dokumentu, kam būtu jāapliecina, ka viņai ir pietiekams iztikas nodrošinājums, ir iesniegusi SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs A/, 2017.gada 16.oktobra izziņu Nr.1D/2017 *(lietas 37.lapa)*, kurā norādīts, ka laika posmā no 2016.gada 1.oktobra līdz 2017.gada 30.septembrim pieteicējas darba alga ir bijusi 2084,66 *euro*, minētā laika posmā pieteicēja ir saņēmusi dividendes 4477 *euro*, kā arī ienākumus no sava nekustamā īpašuma iznomāšanas 5304 *euro* un Valsts ieņēmumu dienesta izziņu Nr.31.1-8.62.3/276627, no kuras izriet, ka viņas ienākumi 2016.gadā bija 26521,92 *euro* un 2017.gadā – 7814,99 *euro (lietas 38.lapa)*.

Ņemot vērā, ka pieteicēja dokumentus statusa pieprasīšanai iesniedza 2017.gada 23.novembrī, tiesai jāvērtē pieteicējas ienākumi no 2016.gada 1.novembra līdz 2017.gada 31.oktobrim (attiecīgi atbilstoši Latvijas Republikā noteiktajai minimālajai mēneša darba algai – 2016.gadā – 370 *euro*, bet 2017.gadā – 380 *euro* mēnesī).

No lietas materiāliem *(lietas 50.-52., 90.-92., 128.lapa)* izriet, ka pieteicējai 2017.gada janvārī, februārī, martā un jūnijā nav bijuši ienākumi vismaz vienas minimālās mēneša darba algas apmērā. Pieteicējas ienākumi 2017.gada janvārī ir bijuši 357,78 *euro*, februārī - 358,57 *euro*, martā - 358,93 *euro* un jūnijā - 349,67 *euro*.

Tātad, no Valsts ieņēmumu dienesta 2017.gada 29.novembra izziņas Nr.8.16.4-4/334737 un 2019.gada 14.marta izziņas Nr.8.16.1-4/104268 konstatējams, ka pieteicējai pēdējos divpadsmit mēnešus nav bijuši stabili ikmēneša ienākumi vismaz vienas minimālās mēneša darba algas apmērā. Secīgi pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdī nebija izpildīts vismaz viens priekšnosacījums labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

[10.4] Tiesa ir pieprasījusi no Valsts ieņēmuma dienesta aktuālu informāciju par pieteicējas ienākumiem par periodu no 2018.gada 1.februāra līdz 2019.gada 28.februārim. No Valsts ieņēmumu dienesta 2019.gada 14.marta izziņas Nr.8.16.1-4/104268 un pieteicējas par viņas ienākumiem apkopotās informācijas izriet, ka minētajā laika posmā pieteicējas ienākumos ietilpa darba alga no SIA /Nosaukums A/, procentu maksājumi, dividendes, kā arī nomas maksājumi.

Atbilstoši Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumu Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba

laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" 2.punktam Latvijas Republikā noteiktā minimālā mēneša darba alga kopš 2018.gada ir 430 *euro*.

No Valsts ieņēmumu dienesta un pieteicējas sniegtās informācijas izriet, ka 2018.gada janvārī pieteicējai tika izmaksāta darba alga 215 *euro*, procentu maksājumi 202,23 *euro*, kopā 417,23 *euro* (pieteicējas apkopojumā norādītā kopējā summa par viņas ienākumiem 2018.gada janvārī 417,75 *euro* atšķiras no summas, kas izriet no dienesta izziņas, tomēr, tā kā lietas izskatīšanai šī atšķirība nav būtiska, tiesa nemēģinās rast pamatojumu šai atšķirībai un noskaidrot, kam ir taisnība), 2018.gada februārī pieteicējai tika izmaksāta darba alga 215 *euro*, procentu maksājumi 182,36 *euro*, kopā 397,36 *euro*.

Secīgi pieteicējas ienākumi 2018.gada janvārī un februārī nesasniedza normatīvajos aktos noteikto minimumu 430 *euro*.

Secīgi neizpildās normatīvajos aktos minētais nosacījums labvēlīga administratīvā akta izdošanai, proti, stabili ikmēneša ienākumi vismaz vienas minimālās mēneša darba algas apmērā (par normālu darba laiku) pēdējo divpadsmit mēnešu laikā, t.i., no 2018.gada 1.februāra līdz 2019.gada 28.februārim, secīgi.

[11] Tālāk tiesa vērtēs, vai pieteicēja iesniegusi pārvaldē dokumentus, kas apliecina valsts valodas zināšanas.

[11.1] Atbilstoši likuma 4.panta pirmās daļas 3.punktam personai ir jāiesniedz dokumenti, kas apliecina šā likuma 3.panta pirmās daļas 2.punktā minētā nosacījuma, proti, ka persona ir apguvusi valsts valodu, izpildi.

Likuma 3.panta ceturtajā daļā ir noteikts, ka statusa iegūšanai nepieciešamo valsts valodas zināšanu apjomu, valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību, atvieglojumus valsts valodas prasmes pārbaudes kārtošanā, kā arī to personu kategorijas, kuras ilgstošu vai nenovēršamu veselības traucējumu dēļ atbrīvojamas no valsts valodas prasmes pārbaudes, un to personu iegūto valsts valodas prasmi apliecinošo dokumentu atzīšanas kārtību, kuras iepriekš kārtojušas nepieciešamā apjoma valsts valodas prasmes pārbaudi, nosaka Ministru kabinets.

Noteikumu Nr.733 10.punkts noteic, ka persona ir tiesīga pretendēt uz pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanu vai Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanu, ja ir apguvusi valsts valodu vismaz pamata līmeņa 2.pakāpē (A2).

Atbilstoši noteikumu Nr.733 20.punktam no 1992.gada 1.janvāra līdz 2001.gada 31.janvārim izsniegtās valsts valodas prasmes apliecības pēc šo noteikumu spēkā stāšanās ir derīgas tikai amata un profesionālo pienākumu veikšanai, un, ja apliecība personai nepieciešama tikai šādam mērķim, valsts valodas prasmi atkārtoti nepārbauda.

No minētajām normām izriet, ka personai statusa piešķiršanai ir jāiesniedz pārvaldē valsts valodas prasmes apliecība, ka ir izdota pēc 2001.gada 1.februāra.

[11.2] Minētais izriet arī no noteikumu Nr.733 anotācijas. Saskaņā ar minēto anotāciju valsts valodas zināšanu apjomu un pārbaudes kārtību pirms noteikumu Nr.733 spēkā stāšanās dienas noteica Ministru kabineta 2000.gada 22.augusta noteikumi Nr.296 „Noteikumi par profesionālo un amata pienākumu veikšanai nepieciešamo valsts valodas zināšanu apjomu un valodas prasmes pārbaudes kārtību" un 2006.gada 4.aprīļa noteikumi Nr.252 „Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību ārzemniekiem, kas tiesīgi pieprasīt pastāvīgās uzturēšanās atļauju". Valsts nodevas apmēru par pārbaudi un nodevas maksāšanas kārtību noteica Ministru kabineta 2000.gada 22.augusta noteikumi Nr.289 „Noteikumi par valsts nodevu par valsts valodas prasmes atestāciju profesionālo un amata pienākumu veikšanai" un 2007.gada 13.februāra noteikumi Nr.109 „Noteikumi par valsts nodevas apmēru par valsts valodas prasmes pārbaudi ārzemniekam un valsts nodevas maksāšanas kārtību". Saskaņā ar Valsts kancelejas 2006.gada 23.augusta uzdevumiem Nr.2006-UZD-2593 un Nr.2006-UZD-2592 Izglītības un zinātnes ministrijai bija jāizstrādā jauni Ministru kabineta noteikumi, kas nosaka zināšanu apjomu, valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi trešās valsts pilsoņiem, kuri vēlas iegūt Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja statusu Latvijas Republikā. Ņemot vērā iepriekš aprakstīto, pastāvēja vairāki ar valsts valodas prasmes pārbaudi saistīti normatīvie akti. Secīgi, lai novērstu situāciju, ka vienlaikus ir vairāki ar valsts valodas prasmes pārbaudi saistīti normatīvie akti, kuri lielā mērā dublējās, bija nepieciešams izmaiņas pārbaudes normatīvajā regulējumā. Tāpat izmaiņas bija nepieciešamas, lai uzlabotu pārbaudes sistēmu (norisi, saturu un vērtēšanu) atbilstoši Eiropas valodas pārbaužu un valodas testēšanas teorijas prasībām un attiecīgi varētu pretendēt uz valsts valodas prasmes pārbaudes atzīšanu ALTE (Eiropas valodas testētāju asociācijā). Uzlabojumi tika veikti, pārbaudes rakstveida daļā iekļaujot arī klausīšanās prasmi. Līdz tam spēkā esošajos normatīvajos aktos zināšanu apjoms un pārbaude bija noteikta tikai runātprasmei, lasītprasmei un rakstītprasmei *(skat. https://likumi.lv/wwwraksti/ANOTACIJAS/IZMAnot_091208.405.doc)*.

Tāpat tika mainīti līdzšinējie valsts valodas prasmes līmeņu un pakāpju apzīmējumi, lai tos saskaņotu ar Eiropā atzītajiem valodas prasmju līmeņu apzīmējumiem, un pilnveidota valsts valodas prasmes apliecību izdošanas kārtība un citi procesuāli aspekti, kurus ietver pārbaudes kārtība.

No minētā izriet, ka līdz 2001.gada 31.janvārim, pārbaudot valsts valodas zināšanas, zināšanu apjoms un pārbaude bija noteikta runātprasmei, lasītprasmei un rakstītprasmei un netika pārbaudīta klausīšanās prasme, atšķirās pārbaudes kārtība un apliecību izdošanas kārtība un valodas prasmju līmeņi netika saskaņoti ar Eiropā atzītajiem valodas prasmju līmeņu apzīmējumiem. Līdz 2001.gada 31.janvārim izsniegtās apliecības joprojām ir derīgas amata un profesionālo pienākumu veikšanai, jo nebūtu samērīgi uzlikt personām, kas jau pilda amata un profesionālos pienākumus Latvijā, atkārtoti pārbaudīt valsts valodas prasmes. Tomēr citiem mērķiem likumdevējs noteica modernāku un Eiropā atzīto valodas prasmju pārbaudes kārtību.

[11.3] Pieteicēja kā dokumentu, kas apliecina, ka viņa ir apguvusi valsts valodu, ir iesniegusi 1993.gada 6.oktobrī LZA Koksnes ķīmijas institūta izsniegtu valsts valodas prasmes apliecību Nr.132498 *(lietas 40.lapa)*. Minētā apliecība nevar apliecināt pieteicējas valsts valodas zināšanas un to līmeni statusa piešķiršanai, jo tā ir izdota 1993.gada 6.oktobrī. Proti, tā tika izdota līdz 2001.gada 31.janvārim un secīgi tā neatbilst noteikumu Nr.733 prasībām statusa iegūšanai. Līdz ar to nav nozīmes tam, ka minētajā apliecībā norādītais pieteicējas valsts valodas zināšanu līmenis B ir augstāks par statusa iegūšanai nepieciešamo līmeni.

Tiesai, komunicējot ar pieteicēju tiesas sēdē, neradās šaubas par to, ka viņas valsts valodas zināšanu līmenis ir augstāks par statusa iegūšanai nepieciešamo līmeni. Tomēr tiesa nevar piešķirt validitāti un pierādījuma spēku dokumentam, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par tādu nevar būt.

[12] Likuma 8.panta 1. un 2.punktā noteikts, ka statusa piešķiršanu atsaka, ja trešās valsts pilsonis: 1) nav ievērojis kādu no šā likuma 3.panta pirmajā daļā minētajiem nosacījumiem; 2) nav iesniedzis visus nepieciešamos dokumentus un pārvalde attiecīgo informāciju nevar iegūt pati.

No visa iepriekš minētā izriet, ka nav izpildīti divi kritēriji, proti, pieteicēja nav ievērojusi divus likuma 3.panta pirmajā daļā minētos nosacījumus. Secīgi nav pamata labvēlīga administratīvā akta izdošanai un pārsūdzētā lēmuma atzīšanai par prettiesisku.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ tiktu piešķirts Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statuss Latvijas Republikā, un par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2018.gada 16.maija lēmuma Nr.573 atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese M.Romanova